

Actieplan Circulaire Economie

Op weg naar Houten Circulair 2040

Gemeente Houten wil in 2040 een circulaire economie zijn. In deze circulaire economie bestaat geen afval. Grondstoffen worden steeds opnieuw gebruikt. Dat vinden we belangrijk, want het levert een schoner milieu op met minder afval. Bovendien dreigen grondstoffen schaars te worden, daarom kunnen we ze maar beter zo goed mogelijk gebruiken.

Onze ambitie is groot. Grote veranderingen beginnen met een kleine, eerste stap. We zijn nog maar net gestart, maar de eerste stappen zijn gezet. De weg naar een circulaire economie is ingeslagen.

Een aantal ondernemers en organisaties en Impact Houten zijn samen met de gemeente gestart met projecten die bijdragen aan een circulaire economie in Houten. In dit Actieplan Circulaire Economie beschrijven we de activiteiten van deze voorlopers. We zijn ervan overtuigd dat ze aanstekelijk werken en anderen enthousiast maken om ook aan de slag te gaan. Zo willen we veranderingen uitdragen en aanjagen.

In Houten is een netwerk van ongeveer 40 organisaties en bedrijven ontstaan die bijdragen aan de circulaire economie. Binnen het netwerk wisselen ze ideeën, kennis, diensten en ervaringen uit. Impact Houten en de gemeente ondersteunen dit netwerk en zijn er onderdeel van.

We zijn trots op de vooruitgang die de Houtense maatschappelijke organisaties, bedrijven, Impact Houten en gemeente Houten in korte tijd samen hebben bereikt. Hiermee komt ons doel, een economie zonder afval, steeds dichterbij.

Sander Bos
Wethouder Economie

Hilde de Groot,
Wethouder Duurzaamheid

Ondertekening van het convenant Impact Houten door Sander Bos en Hilde de Groot.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	4
1. Actieplan Circulaire Economie	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Houten Circulair 2040	5
1.3. Lineaire economie	6
1.4. Circulaire economie	6
1.5. Doel van Actieplan Circulaire Economie	7
2. Ontwikkeling Netwerk Houten Circulair 2040	9
2.1. Situatie in Houten	9
2.2. Stapsgewijze ontwikkeling van het netwerk	9
2.3. Rol gemeente	11
2.4. Regionale partners	11
3. Werk in uitvoering	12
3.1. Impact Houten ontwikkelt acties voor bedrijven	12
3.2. Acties 2021	12
3.3. Gemeente Houten Circulair	14
3.4. Nieuwe acties 2022	14
3.5. Verdieping idee bouwkringloop	14
4. Conclusies en vervolg	16
4.1. Opbrengsten	16
4.2. Eerste conclusies	16
4.3. Hoe verder?	17
4.4. Vervolgacties 2022	18
Bijlage 1: overzicht betrokkenen	21
Bijlage 2: Uitgelicht: ambassadeurs, bedrijven achter acties, Impact Houten	22
Bijlage 3: convenant Impact Houten	27
Bijlage 4: Onderzoeksrapport bouwkringloop Houten Megan van Mook (2020).	30

Leeswijzer

Dit plan is door gemeente Houten in samenwerking met Houten Impact ontwikkeld. Het presenteert de ontwikkeling naar een circulaire economie in Houten.

In hoofdstuk 1 beschrijven we wat een circulaire economie is. Ook gaan we in op het nut en de noodzaak van een circulaire economie. Gemeente Houten en Impact Houten hebben gewerkt aan de ontwikkeling van een netwerk Houten Circulair 2040. Dit netwerk bestaat uit bedrijven en maatschappelijke organisaties die hun bedrijfsvoering circulair willen maken. De ontwikkeling van dit netwerk komt in hoofdstuk 2 aan de orde. Concrete acties van het netwerk presenteren we in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 staan de resultaten en de vervolgstappen.

1. Actieplan Circulaire Economie

1.1. Inleiding

De vraag in de wereld naar grondstoffen is groot en blijft door de groei van de wereldbevolking groeien. De voorraad grondstoffen neemt af. Nederland wil vanaf 2050 alleen nog maar grondstoffen gebruiken die uit afvalstromen komen.

Gemeente Houten legt de lat nog hoger. Houten wil in 2040 een circulaire economie hebben. In deze circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. In dit plan beschrijven we hoe maatschappelijke organisaties, bedrijven en de gemeente samen optrekken om de economie in Houten in 2040 circulair te krijgen.

1.2. Houten Circulair 2040

Voor onze kleding, apparaten, huizen, kantoren, vervoermiddelen, maar ook voor ons eten, drinken en medicijnen zijn grondstoffen nodig. We zijn het ons niet altijd bewust, maar grondstoffen zijn belangrijk voor de mens. We kunnen niet zonder.

Er zijn meerdere redenen om het gebruik van grondstoffen te beperken en de economie circulair te maken. In de eerste plaats is de voorraad grondstoffen op de aarde niet oneindig. We moeten er dus zuinig mee omgaan. Ten tweede hebben we in Nederland weinig grondstoffen. Veel van de grondstoffen die we gebruiken, komen uit andere landen. Door grondstoffen opnieuw te gebruiken, zijn we minder afhankelijk van andere landen. Een derde reden is dat eenmalig gebruik van grondstoffen tot een enorme afvalberg leidt. Dat is zonde van de grondstoffen en het kost veel geld en moeite om die afvalberg te verwerken. In de vierde plaats stoten grondstoffen die we als energiebron gebruiken, CO₂ uit. Dat veroorzaakt opwarming van de aarde.

Houten is zich bewust van het belang van een circulaire economie. In het Coalitieakkoord Houten 2018-2022 staat dat de gemeente ondernemers wil verleiden en helpen om stappen te zetten op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie. Actieplan Circulaire Economie is vervolgens begin 2020 opgenomen in de Samenlevingsagenda van de gemeente Houten. Vraagstukken uit de Samenlevingsagenda wil de gemeente samen met de Houtense samenleving aanpakken. In dit actieplan is beschreven hoe maatschappelijke organisaties, bedrijven en de gemeente dat samen hebben opgepakt en welke stappen ze in 2022 gaan zetten. Doel is dat Houten in 2040 een volledig circulaire economie heeft.

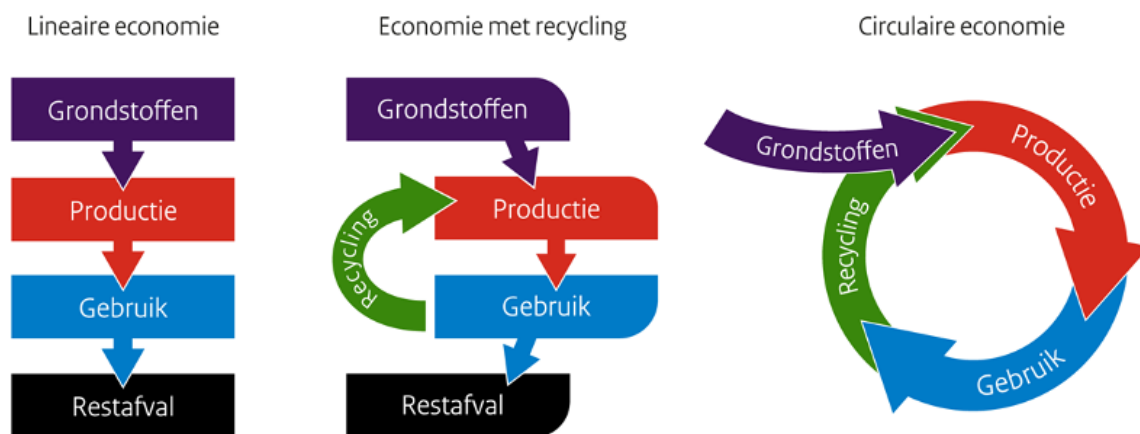
Houten Circulair 2040 betekent dat in 2040 de gemeente, bedrijven en inwoners:

1. de principes van een circulaire economie toepassen:
  - Reparatie en onderhoud: producten gaan langer mee.
  - Zuiniger omgaan met grondstoffen: zo mogelijk minder of andere grondstoffen gebruiken.
  - Slimmer ontwerpen: al in de ontwerpfase rekening houden met hergebruik van het product of met de grondstoffen waaruit het is opgebouwd.
  - Hergebruik van producten: bestaande producten of delen daarvan opnieuw gebruiken in plaats van nieuwe te produceren.
  - Hergebruik van materialen: materiaal dat niet meer wordt gebruikt, kan terug in de productiekring en opnieuw worden gebruikt.
2. hernieuwbare energiebronnen gebruiken, zoals energie uit wind, zon en waterkracht.
3. bij het produceren van producten alleen grondstoffen gebruiken die opnieuw te gebruiken zijn.

1.3. Lineaire economie

In de lineaire economie worden producten gemaakt, verkocht, gebruikt en uiteindelijk weggegooid. Het lineaire model is afhankelijk van grote hoeveelheden goedkope, makkelijk toegankelijke grondstoffen, materialen en energie. Het behoud van de waarde van grondstoffen is niet het uitgangspunt. Er wordt dus niet efficiënt met grondstoffen omgegaan.

In dit lineaire economische systeem ligt de nadruk op zoveel mogelijk produceren en verkopen van producten. Het is gericht op het bezit van zoveel mogelijk producten en een korte levensduur van producten. De lineaire economie maakt voor haar energie gebruik van fossiele brandstoffen en kernenergie. Dit systeem ziet de aarde als onuitputtelijke bron van grondstoffen en energie. Dit systeem is niet duurzaam en niet houdbaar.

Figuur 1

Op dit moment is in Nederland een economie met recycling nog de standaard (zie figuur 1). Dat is een lineaire economie waarin verschillende afvalstromen hergebruikt worden. In Nederland wordt 75% van het afval hergebruikt. De rest, jaarlijks ongeveer 15 miljard kilo, wordt verbrand, gestort of geloosd.

1.4. Circulaire economie

De circulaire economie vergroot de herbruikbaarheid van producten, onderdelen, materialen en grondstoffen. De aandacht voor herbruikbaarheid geldt voor elke stap in de cyclus van het product. Dus niet alleen als het product aan het einde van zijn gebruik komt, maar ook bij ontwerp, productie en gebruik. In elke fase houdt men rekening met het hergebruik van de grondstoffen. Zo ontstaat een gesloten keten waarin 'afval' weer een grondstof wordt. In een gesloten keten is tijdens de productie al duidelijk hoe het product na gebruik uit elkaar gehaald wordt tot opnieuw te gebruiken grondstoffen.

In de circulaire economie gaan we bewust om met grondstoffen door zoveel mogelijk hergebruik en gesloten ketens. Producten die langer gebruikt kunnen worden, zijn waardevoller. Niet het bezit, maar de functie of het resultaat van producten, grondstoffen en materialen is belangrijk. De focus ligt op het niet laten ontstaan van afval. Dat is een grote uitdaging, omdat we leven in een systeem gericht op een korte levensduur van producten, met bezit als uitgangspunt. Dit maakt de transitie naar een circulaire economie een systeemverandering in denken én doen.

In de praktijk betekent de circulaire economie vaak: op een andere manier kijken naar een product of grondstof. Om een volledig circulaire economie te hebben, moeten gebruikte grondstoffen altijd dezelfde kwaliteit blijven houden. Met metalen is dat mogelijk. Omgesmolt zuiver aluminium heeft dezelfde kwaliteit als nieuw aluminium. Maar de meeste grondstoffen nemen in een tweede leven af in kwaliteit. Hierdoor is een honderd procent circulaire economie onmogelijk. In een circulaire wereldeconomie gebruikt de wereldeconomie in een jaar evenveel grondstoffen als in een jaar door de aarde wordt bijgemaakt. Als we op de wereld in een jaar bijvoorbeeld evenveel hout gebruiken als er op de aarde in een jaar groeit, dan raakt hout nooit op.

In de circulaire economie wordt energie opgewekt met hernieuwbare energie. De energietransitie is daarmee onderdeel van de weg naar een circulaire economie. De circulaire economie staat niet op zichzelf. Het is onderdeel van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Het sluit aan op de doelen 6, 7, 9, 11, 12, 13 en 17. Het is daarmee een belangrijk onderdeel van duurzame ontwikkeling.

Developed in collaboration with TROLLBÄCK + COMPANY | TheGlobalGoals@trollback.com | +1.212.529.1010
For queries on usage, contact: ds@campagna@un.org | Non official translation made by UNFIC Brussels (September 2015)

1.5. Doel van Actieplan Circulaire Economie

De omvorming naar een circulaire economie is een grote opgave. Hiervoor is de bijdrage van iedereen nodig. Gemeente Houten heeft een uitgebreid systeem van gescheiden afvalinzameling. Acht soorten afval worden gescheiden ingezameld. Hiermee zetten alle inwoners en ondernemers van Houten een belangrijke eerste stap op weg naar circulair Houten.

Actieplan Circulaire Economie richt zich op de bedrijven en maatschappelijke organisaties in Houten. Het is er voor en door hen. Het plan wordt ingevuld en uitgevoerd door bedrijven en maatschappelijk organisaties. Gemeente Houten ondersteunt de activiteiten financieel en met menskracht, maar is ook één van de deelnemende organisaties.

Om als bedrijf of organisatie concreet aan de slag te gaan met de circulaire economie is het belangrijk om over een netwerk te beschikken waarin voldoende kennis, kunde en verbinding beschikbaar is. Het afval van de één kan immers een grondstof voor de ander zijn, maar als dit niet bekend is, wordt de verbinding niet gelegd en daarmee een kans niet benut.

Het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie van de Rijksoverheid noemt het ontbreken van kennis als een van de belemmeringen op weg naar een circulaire economie. De mogelijkheden die nieuwe circulaire bedrijfsmodellen bieden, zijn onvoldoende bekend. Kennis is nodig om inzicht te krijgen in het herontwerpen van producten en productieprocessen. Hiervoor is het belangrijk dat partijen in de keten samenwerken. In dit actieplan is omschreven hoe de ontwikkeling naar meer samenwerking in Houten verloopt en wat de vervolgstappen zijn.

Gemeente Houten is voor Actieplan Circulaire Economie een formele samenwerking aangegaan met Impact Houten. Impact Houten is voor maatschappelijke organisaties en bedrijven in Houten op dit moment hét platform dat kennis en ervaringen bij elkaar brengt over en ondersteuning biedt bij verduurzaming.

Doel van dit actieplan is partijen uit Houten bij elkaar brengen, waardoor zij kennis en ervaring kunnen delen over bedrijfsvoering, diensten en productie volgens het principe van de circulaire economie. Op basis hiervan kunnen zij een steeds grotere bijdrage leveren aan Houten Circulair 2040.

Gemeente Houten heeft dit actieplan in samenwerking met Impact Houten opgesteld. Het plan bestaat uit het in gang zetten van laagdrempelige acties waar partijen aan kunnen deelnemen. Ze maken daarmee hun bedrijf of organisatie meer circulair of dragen op een andere manier bij aan de circulaire economie. Zo groeit het Houtense netwerk van organisatie en bedrijven die bezig zijn met de circulaire economie.

2. Ontwikkeling Netwerk Houten Circulair 2040

2.1. Situatie in Houten

In Nederland is de economie met recycling nog de standaard, ook in Houten. Een reststroom van afval wordt verbrand. In Houten wordt 75% van het huishoudelijk afval gescheiden aangeboden. Dat is landelijk een hoog percentage.

Houten heeft verschillende kringloopwinkels en een repaircafé. Het Doorgeefluik geeft tweedehands producten aan nieuwkomers en inwoners die onder de armoedegrens leven. Dit bijzondere initiatief staat in de duurzame top 100 van dagblad Trouw. De Krachtfabriek upcyclet¹ producten en verkoopt ze. Deze Houtense organisaties dragen met hun activiteiten bij aan de circulaire economie.

Houten heeft een aantal platforms voor (her)gebruik van producten of diensten, zoals de Facebook-groepen *Weggeefhoek Houten* en *Marktplaats Houten en omgeving*. In deze groepen komt (her)gebruik van producten, materialen en grondstoffen samen met het sociale karakter van duurzaamheid, waarbij delen en elkaar helpen centraal staat. Het laat zien dat de circulaire economie betrekking heeft op meer duurzame ontwikkelingsdoelen. Deze doelen staan in paragraaf 1.3.

Houten staat op plaats 4 in de Nationale Monitor Duurzame Gemeenten 2020 en heeft een gezonde economie. De ondernemingen en maatschappelijke organisaties werken aan reductie van afval door scherper inkoopbeleid. Ze leveren daarmee een bijdrage aan de circulaire economie, maar meestal is de reden het verlagen van kosten. Door deze manier van denken blijft de lokale economie opereren in een niet-gesloten cirkel en blijft het verbranden van afval bestaan.

In Houten zijn echter ook bedrijven en organisaties die wel actief werken aan circulaire bedrijfsvoering en een voorbeeld kunnen en willen zijn voor anderen. Actieplan Circulaire Economie wil bewustwording creëren en laten zien wat er al gebeurt. Op die manier hoopt het actieplan bedrijven en organisaties te stimuleren om ook stappen te maken in de circulaire economie en zo hun een steentje bij te dragen aan een duurzame wereld.

2.2. Stapsgewijze ontwikkeling van het netwerk

Om de circulaire economie onder de aandacht van ondernemingen en maatschappelijke organisaties te brengen, zijn verschillende stappen ondernomen. De stappen bestonden uit laagdrempelige activiteiten voor bedrijven en organisaties over circulair ondernemen. De activiteiten gingen over het samen verkennen en leren wat mogelijk is, ervaren welke drempels er zijn en bekijken welke rol de gemeente speelt of kan spelen. Met de uitkomsten van elke actie werd de volgende actie bedacht.

---

¹ Upcycling is een vorm van recycling waarbij het product na verwerking dezelfde of zelfs een betere kwaliteit heeft. Bijvoorbeeld van oude houten planken een nieuwe stoel maken.

Stap 1: Samenwerking Impact Houten

Gemeente Houten is een samenwerking aangegaan met Impact Houten en de aangesloten organisaties en bedrijven.² Gezamenlijk zijn zij gekomen tot dit actieplan.

Stap 2: Een enquête

Bedrijven en (maatschappelijke) organisaties zijn benaderd om mee te werken aan een vragenlijst. Impact Houten en de Krachtfabriek hebben meegewerkt aan het opstellen en verspreiden van deze vragenlijst, die eind 2020 en begin 2021 is verspreid (zie voor de vragenlijst en resultaten [Circulaire economie \(houten.nl\)](#)). Door de Coronapandemie was dit later dan gepland. Doel van het onderzoek was het peilen van de bekendheid met het thema circulaire economie. Ook is aan de bedrijven en organisaties gevraagd of ze bereid waren om na en mee te denken over de circulaire economie in Houten.

Uit het onderzoek bleek dat bedrijven en maatschappelijke organisaties nog weinig aandacht hebben voor circulair ondernemen. Onder de respondenten bleek wel een grote interesse voor circulair ondernemen. De bekendste onderwerpen waren: afval beperken en scheiden, circulair bij inkoop en aanbestedingen en het (her)gebruiken van grondstoffen in het eigen productieproces. De onderwerpen waarmee men aan de slag wil, lopen uiteen van zonnepanelen tot inkoop en elektrisch rijden. Circulaire economie speelt als thema niet, maar duurzaamheid in algemene zin wel, vooral opwekking van hernieuwbare energie.

Er zijn partijen die plannen hebben over of al bezig zijn met circulair ondernemen. Anderen zijn nog niet zo ver, maar zijn wel geïnteresseerd in wat het kan opleveren. Om plannen te laten slagen, hebben ze medewerking, ondersteuning, kennis en kunde van externe partijen nodig. Beschikbare informatiekanalen blijken niet altijd makkelijk te vinden. Ook de beschikbaarheid van financiële middelen remt bedrijven en organisaties om stappen te zetten naar circulair ondernemen.

Stap 3: Bijeenkomsten met geïnteresseerden

Na de peiling is besloten om samen met Impact Houten bijeenkomsten te organiseren. Het idee was om op een laagdrempelige manier te achterhalen wat er mogelijk is en waar we op dit moment staan. Deze aanpak sloot aan bij de verkennende fase waarin de gemeente zich over het thema circulaire economie bevond. De gemeente heeft ook nog een bijeenkomst georganiseerd met respondenten van de vragenlijst.

Bij de bijeenkomst bleek dat ongeveer tien organisaties en bedrijven actief zijn met circulair ondernemen en regelmatig willen meedenken over dit thema. Vooral Impact Houten weet bedrijven en organisaties te bereiken. Het overgrote deel van de bedrijven en organisaties in Houten is op dit moment nog niet aangehaakt op het onderwerp. Wel zijn er koplopers in Houten: bedrijven en organisaties die dagelijks bezig zijn met verduurzamen en hierin anderen inspireren en motiveren. Voorbeelden zijn de ambassadeurs van Impact Houten.

Stap 4: Uitwerking acties door Impact Houten

De enquête en de bijeenkomsten hebben een beeld gegeven van de stand van zaken in Houten. De onbekendheid met de concrete mogelijkheden blijkt een belangrijke rem te zijn op de ontwikkeling

---

²Impact Houten is een platform en projectbureau voor duurzaam ondernemen en is onder andere gericht op het ondersteunen van ondernemers in het verduurzamen van hun bedrijf/onderneming. ([Impact Houten | Duurzaamheid & Verbinding \(impacthouten.nl\)](#)). Verschillende bedrijven en 'ambassadeurs' zijn bij Impact aangesloten. Zij zetten zich in voor het verduurzamen van hun bedrijf en bedrijfsvoering.

van de circulaire economie. Daarom heeft Impact Houten voorgesteld om acties te ontwikkelen waaraan bedrijven en organisatie kunnen deelnemen en waarmee ze bijdragen aan de circulaire economie. Daarmee kunnen zij op een eenvoudige manier kennismaken met de circulaire economie. Gemeente Houten heeft dit voorstel omarmd.

Impact Houten en haar partners hebben vijf concrete acties uitgewerkt. Deze komen aan de orde in hoofdstuk 3. Tijdens een bijeenkomst heeft Impact Houten de acties onder de aandacht gebracht. Verschillende bedrijven toonden interesse om deel te nemen aan de acties. In bijlage 2 is meer informatie opgenomen over de vijf acties.

2.3. Rol gemeente

Gemeente Houten speelt vanuit de ambitie Houten Circulair 2040 een stimulerende en verbindende rol. Dit doet de gemeente door initiatieven en partijen bij elkaar te brengen, zodat zij elkaar kunnen ondersteunen en inspireren. Gemeente Houten wil zelf of via derden graag het belang en de inhoud van de circulaire economie en ondernemen communiceren, waardoor bedrijven en organisaties zich bewust worden van het nut en de noodzaak.

Een circulaire economie heeft naast duurzaamheidswinst ook andere voordelen. Zo kan het een onderneming een hoger rendement, aanbestedingsvoordelen en activiteiten op een nieuwe markt opleveren. In de communicatie over het thema en in contacten met het bedrijfsleven brengt gemeente Houten deze voordelen onder de aandacht.

Voor dit actieplan zijn enkele mooie ideeën en concrete initiatieven van bedrijven gekozen. Samen met Impact Houten biedt de gemeente bedrijven graag een podium, waardoor ze een voorbeeld en inspiratie voor andere partijen kunnen zijn. Gemeente Houten brengt de vijf acties van Impact Houten en de partners via haar communicatiekanalen en gezamenlijke communicatie onder de aandacht. De partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering en het resultaat van de acties.

De gemeente Houten levert zelf een bijdrage aan de circulaire economie door bij haar inkoop uit te gaan van circulariteit en door zoveel mogelijk deel te nemen aan de vijf acties. Op deze manier levert de gemeente haar bijdrage aan de circulaire economie en ervaart ze zelf circulair ondernemen in de praktijk. Hierdoor kan de gemeente uit eigen ervaring in gesprek gaan met partijen uit Houten. Op deze manier heeft de gemeente, naast de koplopers verbonden aan Impact Houten, een voorbeeldfunctie.

2.4. Regionale partners

Ook op regionale schaal zijn organisaties actief betrokken bij de circulaire economie. Voor dit actieplan hebben de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) en de Economic Board Utrecht hun betrokkenheid getoond. NMU heeft aan de bijeenkomsten deelgenomen. Verder is de Cirkel Alliantie Utrecht als regionaal samenwerkingsverband actief voor zowel overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. De Cirkel Alliantie Utrecht biedt bijvoorbeeld kennis over de circulaire economie en hulp via het Servicepunt Circulair van de Natuur en Milieufederaties.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat deze regionale organisaties bij veel respondenten nauwelijks bekend zijn. De gemeente kan via haar communicatiemiddelen en -kanalen deze regionale organisaties bekend maken, zodat meer ondernemers en organisaties gebruik kunnen maken van de kennis en ondersteuning van deze organisaties.

3. Werk in uitvoering

3.1. Impact Houten ontwikkelt acties voor bedrijven

In 2021 hebben de gemeente en Impact Houten veel contact gehad met ondernemers en organisaties over de circulaire economie. Zij vinden het vaak lastig of ingewikkeld om aan de slag te gaan met circulair ondernemen, terwijl ze er wel voor open staan. Impact Houten heeft samen met haar betrokken partijen vijf acties uitgewerkt. Deze acties zijn onder de aandacht gebracht via de lokale (sociale) media en via het netwerk van Impact Houten.

Gemeente Houten vindt de vijf acties van Impact Houten en de partners van groot belang, want ze kunnen de drempel verlagen om circulair te gaan ondernemen. De gemeente is niet betrokken bij de uitvoering van de acties, maar via haar kanalen en contacten brengt de gemeente de acties wel actief onder de aandacht.

Elk bedrijf en elke (maatschappelijke) organisatie kan deelnemen aan de acties. Het netwerk van ambassadeurs kan partijen ondersteunen bij hun keuzes. Op deze manier kunnen bedrijven en organisaties eenvoudig een eerste stap zetten op het gebied van de circulaire economie.

De acties zijn gericht op afvalstromen die als grondstof opnieuw worden ingezet. Actie 1 (de mogelijkheid tot een afvalanalyse) is een onderzoek naar mogelijkheden om materiaalstromen terug in de keten te brengen als grondstof. Acties 2, 3, 4 en 5 gaan om hergebruik van materialen en grondstoffen. Actie 2 (circulaire bedrijfskleding) betreft ook het slimmer ontwerpen van het product. Hierdoor is het product of het materiaal gemakkelijker te hergebruiken.

3.2. Acties 2021

Actie 1. Afvalanalyse: PreZero

PreZero (voorheen Suez) biedt bedrijven en organisaties een afvalanalyse aan. Deze analyse geeft inzicht in de afvalstromen en de mogelijkheden voor hergebruik. Bedrijven kunnen zelf ook suggesties aandragen. Een afvalanalyse geeft de organisatie of het bedrijf inzicht hoe en welke winst op het gebied van duurzaamheid met afval te behalen is. Vervolgens kan het bedrijf of de organisatie beslissen welke stappen het gaat zetten. Anders gezegd: eerst denken, dan doen. Bijkomend voordeel kan zijn dat het ook kan leiden tot lagere kosten. PreZero biedt de afvalanalyse permanent aan.

Op dit moment is PreZero in gesprek met Trajectum Engineering en BD-Totaal om te onderzoeken of zij afvalstromen circulair kunnen inzetten. Trajectum Engineering is een van de nieuwe ambassadeurs van Impact Houten. Voor meer informatie over hun ervaringen, zie het interview in bijlage 2.

Actie 2. Benutten volledige potentieel van papier: Greenside

Het Houtense bedrijf Greenside benut de volle potentie van gebruikt papier. Greenside zamelt op de fiets eenzijdig gedrukt papier in en maakt er notitieblokken van. Dit gebeurt in Houten door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Greenside haalt papier op bij de gemeente Houten, verschillende basisscholen en Theater Aan de Slinger. Door de actie van

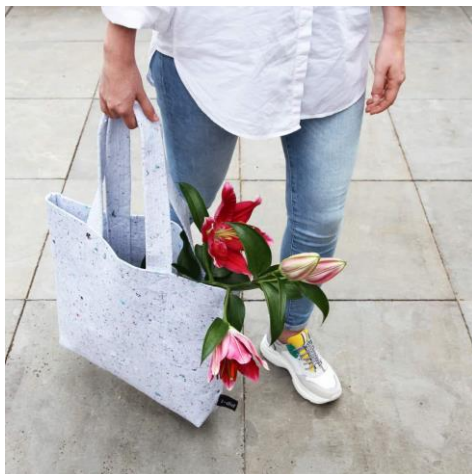

Impact Houten is Trajectum Engineering direct klant bij Greenside geworden. Ook het bedrijf TSN Groen heeft interesse getoond om klant te worden.

Actie 3. Hergebruiken van vlaggen, banners en (span)doeken: beat the bag

Gebruikte banners, vlaggen en (span)doeken zijn goede grondstoffen voor nieuwe producten, zoals tassen, laptophoezen of etuis. Hergebruik draagt bij aan de circulaire economie en vermindert het gebruik van plastic, bijvoorbeeld voor plastic tasjes.

PreZero zamelt de gebruikte materialen bij deelnemers in. VerdraaidGoed maakt hiervan tassen en andere producten (voor meer informatie [Beat the Bag - VerdraaidGoed](#)). De partij die de overbodige spullen inlevert, moet wel de nieuw gemaakt producten kopen.

PreZero is aan het einde van de zomer van 2021 gestart met het werven van bedrijven en organisaties die willen meedoen. Het vervolg is afhankelijk van het aantal deelnemers. Op dit moment lopen de gesprekken met verschillende bedrijven om deel te nemen. Er is een minimale hoeveelheid gebruikt materiaal en afname van nieuw gemaakt producten nodig. Niet alle bedrijven kunnen hieraan voldoen. Bekeken wordt of het samenvoegen van klanten een oplossing kan zijn.

Een interview met Marc Degenkamp van PreZero over dit proces, zijn ambassadeurschap voor Impact Houten en nog veel meer staat in bijlage 2.

Actie 4. Koffieprut als grondstof: Koffie Recycling Service

Coffee Based gebruikt koffieprut als grondstof voor notitieblokken en bekers. PreZero is ook hier de inzamelaar. Ze werft samen met Impact Houten deelnemers. Er lopen gesprekken met het Houtense bedrijf BD-Totaal, een groothandel in biologische producten. Ze levert koffie aan veel horeca in Houten. Bij deelname van BD-Totaal kan daarom een grote slag geslagen worden op dit gebied. BD-Totaal is ook ambassadeur van Impact Houten.

Actie 5. Circulaire en duurzame bedrijfskleding: Goodfuture

Bedrijfskleding van Goodfuture is volledig circulair en gemaakt van duurzame materialen. Het bedrijf zamelt ook oude bedrijfskleding in en verwerkt deze tot nieuwe kleding. Bij het ontwerpen van de bedrijfskleding wordt rekening gehouden met de mogelijkheid van hergebruik. Zo worden logo's klein afgebeeld waardoor er meer materiaal overblijft voor hergebruik. Goodfuture helpt bedrijven en organisaties met het verduurzamen van eigen bedrijfskleding. Goodfuture is in gesprek met Inventum en Jaarsveld. Medewerkers van Impact Houten lopen in bedrijfskleding van Goodfuture.

3.3. Gemeente Houten Circulair

De gemeente draagt ook bij aan de circulaire economie. Houten houdt bij haar inkoop rekening met circulariteit. Gemeente Houten heeft circulaire bedrijfskleding, koffiebekertjes, bureaustoelen en toiletmaterialen. In het gemeentehuis staan afvalbakken met vijf vakken waarmee de gemeente afval gescheiden inzamelt. De gemeente onderzoekt momenteel het gebruik van een biovergistinginstallatie voor GFT-afval bij het gemeentehuis.

Bouwprojecten van de gemeente worden uitgevoerd met circulaire bouwmaterialen. Bij projecten van derden stimuleert de gemeente het gebruik van circulaire bouwmaterialen. De gemeente heeft het betonconvenant ondertekend. De gemeente Houten is daarmee verplicht om 100% duurzaam en circulair beton in te gebruiken bij haar projecten.

Gemeente Houten heeft nauwelijks vlaggen en banners en kan daardoor niet meedoen aan de actie van VerdraaidGoed. De koffievoorziening in het gemeentehuis wordt verzorgd door een bedrijf dat de koffieprut hergebruikt. Vernieuwing van de bedrijfskleding is op korte termijn niet aan de orde. De afvalanalyse van de afvalstromen heeft al plaatsgevonden. Gemeente Houten doet mee aan de actie van Greenside. De gemeente kijkt uit naar de acties van 2022 en doet waar mogelijk mee.

3.4. Nieuwe acties 2022

De vijf acties uit paragraaf 3.2 zijn doorlopend. Impact Houten en haar partners hebben het initiatief genomen om het aantal acties in 2022 uit te breiden naar 10. Gemeente Houten ondersteunt dit initiatief. De vijf nieuwe acties worden begin 2022 opgezet voor de afvalstromen plastic, pallets en piepschuim. Dit zijn afvalstromen waar veel bedrijven en organisaties voortdurend mee te maken hebben. Als de acties succesvol zijn, leveren ze een grote bijdrage aan het hergebruik van deze materialen. Bedoeling is dat deze acties blijvend zijn. Hierdoor leveren ze een permanente bijdrage aan de circulaire economie.

Nadat Impact Houten de nieuwe acties heeft uitgewerkt, gaan Impact Houten en gemeente Houten de acties actief en breed onder de aandacht brengen. Dit gaat bijvoorbeeld gebeuren tijdens de Houtense Ondernemersdag.

Naast het opzetten en uitvoeren van nieuwe acties gaat de gemeente samen met Impact Houten onderzoeken of de samenwerking een meer permanente vorm kan krijgen.

3.5. Verdieping idee bouwkringloop

Al langere tijd heeft de gemeente het idee voor het opzetten van een bouwkringloop. Goede (bouw)materialen worden dan apart ingezameld en krijgen vervolgens via een (kringloop)winkel een tweede leven.

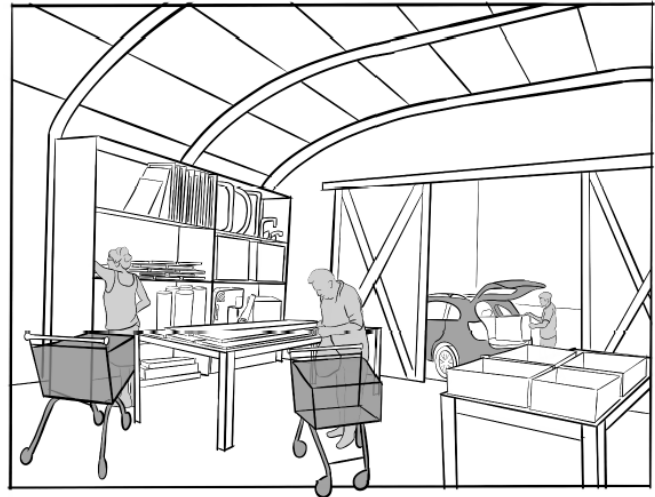
Als eerste stap is een project gestart voor hergebruik van verf (re-paint). Kringloopwinkel Noppes verkoopt nog goede verf, zodat deze niet bij het afval belandt. Noppes heeft geen ruimte om binnen het bestaande pand ook bouwmaterialen te stallen en te verkopen.

De vraag naar een plek voor het verzamelen en verstrekken of verkopen van (tweedehands) bouwmaterialen komt vanuit verschillende hoeken. Medewerkers van de milieustraat en inwoners zien dat waardevolle grondstoffen, materialen en producten in de afvalbakken belanden. In sommige gevallen gaat het om splinternieuwe producten die nog in de winkelverpakking zitten. Het weggooien van bruikbare bouwmaterialen is zonde. Ze zijn prima opnieuw te gebruiken. Wanneer

deze in een bouwkringloop verkocht kunnen worden, draagt dit bij aan direct hergebruik en daarmee aan het voorkomen van afval.

Megan van Mook, bachelorstudente van de Universiteit Twente, heeft de mogelijkheden voor een bouwkringloopwinkel in Houten onderzocht in een afstudeeronderzoek (zie bijlage 4). De conclusie van dit onderzoek is dat er verschillende mogelijkheden zijn om een bouwkringloop in Houten te realiseren. Een bouwkringloop kan in de eerste plaats bijdragen aan het verminderen van afval. Het kan ook het centrum worden waar aandacht is voor duurzaamheid in de brede zin en maatschappelijke betrokkenheid bij duurzaamheid. Ze heeft ook varianten in beeld gebracht, zoals combinatie met een werkplaats (voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) of educatie over duurzaamheid.

De reacties van inwoners zijn positief. De verantwoordelijk bestuurders zijn enthousiast. De volgende stap in dit proces is een haalbaarheidsstudie. Die moet antwoord geven op vragen over locatie, exploitatie, vergunningen, uitvoering, samenwerkingspartners en dergelijke. Op basis daarvan kunnen vervolgstappen worden gezet.

4. Conclusies en vervolg

4.1. Opbrengsten

In 2021 heeft gemeente Houten samen met gemotiveerde organisaties, bedrijven en inwoners het thema 'circulaire economie' verkend. Dit was een leerzaam proces. De opbrengst zijn vijf acties waar bedrijven en organisaties aan kunnen deelnemen om een stap te zetten op het pad van circulair ondernemen. In 2022 komen er nieuwe acties bij. Het ontstaan van een netwerk van bedrijven en organisaties die willen bijdragen aan de circulaire economie in Houten is een belangrijke opbrengst. Hiermee is voor Houten een fundament gelegd voor Houten Circulair 2040.

Gemeente Houten maakt haar eigen organisatie circulair en duurzaam, waarmee de gemeente een voorbeeldfunctie vervult. Daarnaast is de gemeente partner in het netwerk van inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties die werken aan de realisatie van een circulaire economie.

4.2. Eerste conclusies

In dit proces zijn de afgelopen tijd eerste zaadjes geplant. De eerste acties zijn gestart en inmiddels breder gedeeld. De trekkers en ambassadeurs van deze acties geven in de interviews (bijlage 2) aan het prettig te vinden om in deze pioniersfase kennis en ervaringen met elkaar te delen. Niet alleen successen, maar ook knelpunten. Samen komen ze eerder tot nieuwe kansrijke projecten en verbetering van bestaande projecten. De manier van samenwerken en het aantal en soort partijen dat samenwerkt, verschilt per project. Een netwerk van maatschappelijke organisaties en bedrijven die actief werken aan circulariteit is voorwaarde om Houten Circulair 2040 in een versnelling te brengen. Met het huidige netwerk bestaande uit 40 ambassadeurs van Impact Houten is er een veelbelovende basis gelegd.

De overgang van de lineaire naar de circulaire economie is voor organisaties en bedrijven een flinke stap. Het vraagt een andere manier van denken, waarop het doen volgt. Het interesseren en inspireren van partijen om circulair te gaan ondernemen is daardoor een proces van lange adem. De door-en-voor-aanpak van Impact Houten en de gemeente met de ambassadeurs circulaire economie werpt zijn vruchten af. De acties hebben een zwaan-kleef-aan-effect, waardoor het netwerk gestaag groeit.

Houten heeft inmiddels een groep ondernemers en (maatschappelijke) organisaties die gemotiveerd zijn stappen te zetten in duurzaamheid en de circulaire economie. Het is voor hen geen core business. Ze moeten er tijd en geld voor vrijmaken. Daarnaast vormen beperkte kennis en kunde over het onderwerp, de mogelijkheden en de kansen vaak een drempel om met circulair ondernemen aan de slag te gaan. De Covidpandemie heeft het netwerken en het delen van informatie en inspiratie bemoeilijkt. Toch is er veel mogelijk, in kleine stappen. Dit ervaren ook de ambassadeurs van Impact Houten.

Impact Houten en de aangesloten organisaties en bedrijven zijn bij hun stappen om circulair te worden tegen allerlei knelpunten aangelopen. Zo zijn bijvoorbeeld voor bepaalde vormen van recycling meer deelnemende bedrijven of centrale inleverpunten nodig. Impact, gemeente samen met de deelnemers van het netwerk moeten de knelpunten oplossen om de vooruitgang te blijven boeken.

Inspirerende Houtense voorbeeldprojecten wekken op een laagdrempelige manier de interesse op van andere Houtens ondernemers. Zij raken geïnspireerd en verwerven zo meer kennis over circulariteit. In de regio en daarbuiten zijn ook veel mooie circulaire projecten, waar Houtense ondernemers hun voordeel mee kunnen doen. Het is belangrijk dat de kennis en ervaring die hierin wordt opgedaan, goed ontsloten worden. Economic Board Utrecht, de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij, Natuur en Milieufederatie Utrecht en de provincie Utrecht kunnen hierin een nadrukkelijker rol spelen.

4.3. Hoe verder?

Impact Houten, gemeente en maatschappelijke partijen zijn vanuit de doelstelling Houten Circulair in 2040 aan de slag gegaan. Er is een netwerk van partijen ontstaan dat met grote inzet werkt aan deze doelstelling. De eerste stappen zijn gezet. De route naar een volledig circulaire economie in Houten is nog lang. Om het proces op koers te houden is een langere termijn visie nodig. In 2022 kijken we verder vooruit en maken we een plan voor vijf jaar.

De opgave om circulair te gaan ondernemen is een opgave die door maatschappelijke partijen ingevuld moet gaan worden. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, moet kennis over en ervaring met circulair ondernemen voor de maatschappelijke partijen bereikbaar zijn. Impact Houten is in Houten het expertisepunt circulaire economie en de spin in het web van organisaties en bedrijven die actief bezig zijn met het implementeren van een circulaire bedrijfsvoering. Daarnaast ontwikkelt Impact Houten acties gericht op de circulaire economie.

Gemeente Houten heeft veel connecties in de Houtense samenleving. Het bij elkaar brengen van partijen is ook een rol voor de gemeente. Voor de ontwikkeling naar een circulaire economie is het nodig dat nut en noodzaak bekend worden. Dit bewustzijn en de betrokkenheid moeten vervolgens worden gevoed. Communicatie over circulariteit is daarbij essentieel. De gemeente beschikt over de communicatiekanalen en -medewerkers en zet deze graag in om de overgang naar een circulaire economie te stimuleren en ondersteunen. De gemeente heeft hiervoor de komende jaren een budget gereserveerd van € 15.000 per jaar.

De communicatieactiviteiten richten we als volgt in:

- Opzetten en uitvoeren van een communicatiestrategie over circulair ondernemen in Houten. Gemeente Houten en bedrijven en organisaties uit het netwerk worden ingezet als voorbeelden. We laten zien wat het oplevert. Uitgangspunt is 'circulair, tenzij'. Team communicatie van gemeente Houten ondersteunt deze activiteiten.
- Doorontwikkelen van het convenant Ondernemend Houten - Impact Houten (zie bijlage 3), waarbij structureel wordt samengewerkt aan maatschappelijke vraagstukken binnen de context van de 'Sustainable Development Goals' (SDG's). Op 7 oktober 2021 is dit convenant ondertekend tijdens de Houtense Ondernemersdag. Gemeente Houten heeft zich hiermee verbonden aan de 17 SDG's en aan het voeren van concrete acties op minimaal 3 SDG's.
- Eens per (twee) jaar organiseren van de Dag van de circulaire ondernemer, gekoppeld aan de Houtense Ondernemersdag. We werken een plan uit om dan de 'circulaire /duurzame ondernemer van het jaar' in het zonnetje te zetten.
- Bouwen aan een *community* via de website van Impact Houten waar inspirerende voorbeelden van circulair ondernemen te vinden zijn. Uiteraard worden hier ook de doorlopende acties vanuit Impact Houten blijvend onder de aandacht gebracht. De gemeente neemt waar mogelijk ook actief deel aan deze acties. Dit moet dé plek worden waar voor het thema circulair

ondernemen in Houten alles bij elkaar komt: goede voorbeelden, laagdrempelige acties, het netwerk, verbinding naar de regio en subsidiemogelijkheden.

Naast de inzet op communicatie en (het delen van) informatie, gaan we samen met Impact Houten op zoek naar nieuwe voorbeeldprojecten die anderen kunnen inspireren. Zoals de inzameling en verwerking van matrassen, maar ook groen/GFT-inzameling. De opgave richt zich hierbij op het slim bundelen van afvalstromen die vervolgens voor nieuwe energie of producten kunnen worden gebruikt. Er komen acties vanuit Impact Houten op het terrein van plastic en pallets waarop we verder willen doorpakken.

We gaan verkennen op welke manier we de kennis en ervaring van de Economic Board, de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij, Natuur en Milieufederatie Utrecht, provincie Utrecht en Cirkel Alliantie Utrecht beter kunnen ontsluiten voor het Houtense netwerk en voor activiteiten gericht op Houten Circulair 2040. Met Platform Maatschappelijk Ondernemen gaan we bekijken of bundeling van activiteiten mogelijk is.

Impact Houten en gemeente Houten gaan een overzicht van bruikbare leningen, subsidies en regelingen opstellen. Dit voor financiering van activiteiten van het netwerk, maar ook voor projecten en investeringen van ondernemers en maatschappelijke organisaties.

4.4. Vervolgacties 2022

Zoals al eerder is benoemd, heeft de gemeente op dit moment een verbindende en faciliterende rol. Daarbij kan de gemeente zelf ook impact maken door (meer) circulair in te kopen. Circulair inkopen is een thema dat structureel aandacht heeft. Samengevat gaat de gemeente in 2022 in ieder geval aan de slag met de volgende acties:

	Actie	Planning	Resultaat	Betrokken partijen
Acties gericht op samenwerking gemeente-!Impact Houten en concrete resultaten				
1.	Ontwikkeling van een plan met de stappen in de komende vijf jaar richting Houten Circulair 2040	Gereed: 3 ^e kwartaal 2022	Visie op de ontwikkeling van Houten Circulair tot 2027.	Gemeente Houten, Impact Houten.
2	Vormgeven structurele samenwerking !Impact Houten - gemeente Houten 2022	1 ^e kwartaal 2022	Document met planning Impact Houten 2022, ondersteuning gemeente op thema circulair, te verwachte inzet en resultaten beide partijen.	Gemeente Houten, Impact Houten.
3	Acties 1 t/m 5 monitoren en doorlopend onder de aandacht brengen.	Geheel 2022, gekoppeld aan ambassadeurs-bijeenkomsten.	Stijgend aantal deelnemers aan deze acties.	Gemeente Houten, Impact Houten en aangesloten partijen.
4	Opdracht opstellen voor uitvoeren nieuwe acties Impact Houten, deze	Januari 2022, verder koppelen	Uitgerolde acties voor piepschuim, plastic en pallets. Deelname en succes monitoren	Gemeente Houten, Impact Houten.

	monitoren en onder de aandacht brengen.	aan ambassadeurs-bijeenkomsten.	in samenwerking met Impact Houten.	
Acties gericht op het op lange termijn verankeren van het thema circulaire economie				
5	Communicatiestrategie opzetten en uitvoeren (zie 4.3).	Start 1 ^e kwartaal 2022	Het thema circulaire economie breed onder de aandacht brengen in Houten. Open dialoog over het thema.	Gemeente Houten, Impact Houten, NMU.
6.	Opzetten van de Dag van de circulaire ondernemer gekoppeld aan de Houtense ondernemersdag.	1 ^e kwartaal 2022	Eens per twee jaar een Dag van de circulaire/duurzame ondernemer als onderdeel van de Houtense ondernemersdag.	Gemeente, Ondernemend Houten, Impact Houten.
7	Bouwen aan een community/platform Houten Circulair.	In samenhang met actie 7.	Een platform waar ondernemers, maar ook inwoners informatie, voorbeelden, inspiratie en contactmogelijkheden vinden over het thema circulaire economie.	
Projecten en plannen vanuit de gemeente				
8.	Project bouwkringloopwinkel verder uitwerken in haalbaarheidsonderzoek en voorleggen voor besluitvorming.	Start onderzoek 1 ^e kwartaal 2022.	Een haalbaarheidsonderzoek naar een bouwkringloopwinkel in Houten (businesscase, exploitant, locatie en samenwerkingsvormen). Besluit over realisatie op basis van onderzoek.	Gemeente Houten, onderzoeksbureau.
9	Plan biovergister bij gemeentehuis verder oppakken, uitwerken en voorleggen voor besluitvorming.	Start 4e kwartaal 2021- 1e kwartaal 2022	Voorstel haalbaarheid biovergister bij gemeentehuis als basis voor verdere besluitvorming.	Gemeente Houten, Circ
10	Circulair en duurzaam inkopen binnen de gemeentelijke organisatie een stap verder brengen: evalueren en uitrollen verbeterpunten.	Start 1e kwartaal 2022	Evaluatie circulair inkopen met aandacht voor soorten inkoop, behaalde resultaten en geleerde lessen, als basis voor verbeterlag.	Gemeente Houten, RCOI ³ , NMU, Cirkel Alliantie Utrecht.

³ Regionaal circulair inkoop overleg is een overlegplatform waar kennis en ervaringen over circulair en duurzaam inkopen in de gemeentelijke organisatie wordt gedeeld en samenwerkingen worden gezocht met het oog op meer en beter circulair inkopen.